

[Undervisningsministeren.]

man nu fra amerikansk side i hovedsagen har frafaldet formalitetskravene eller i hvert fald lempet dem væsentligt. Efter konventionen er det nemlig for at opnå beskyttelse tilstrækkeligt, at man forsyner værket med et særligt mærke — et stort C inden i en cirkel — samt med oplysning om retsindehaverens navn og årstallet for den første udgivelse.

For danske forfattere og komponister, hvis værker offentliggøres i USA, vil verdenskonventionen betyde en stor lettelse.

For tydelighedens skyld skal jeg understrege, at denne konvention på ingen måde overflodiggør Bernerkonventionen. Den supplerer den blot, og det er i øvrigt udtrykkeligt fastsat i den nye konventions tekst, at det mellem lande, der tilhører Bernerunionen, stadig er Bernerkonventionen, der er afgørende.

Lovforslaget om ophavsretten er så omfattende og behandler — i detaljer — så mange komplicerede forhold, at en gennemgang paragraf for paragraf ikke er mulig ved denne lejlighed. Ud over hvad jeg allerede har sagt om forslaget hovedindhold, skal jeg derfor indskrænke mig til at gøre nogle bemærkninger om et spørgsmål, som i de senere år ofte har været fremme i den offentlige debat. Jeg tænker på spørgsmålet om de udøvende kunstneres retsstilling.

De udøvende kunstnere — skuespillere, sangere, dirigenter og musikere o. s. v. — havde i ældre tid ingen brug for en særlig retsbeskyttelse. Kunstneren optrådte for en tilstedeværende kreds, som han så at sige var i stue med. Hans præstation kunne ikke optages på gramfonplade eller på film. Alt lod sig under disse forhold regulere ved aftalen mellem kunstneren og den, der engagerede ham, og intet kunne ske uden kunstnerens personlige medvirken.

Men situationen er jo i dag — og har længe været — en anden. Den udøvende kunstner er for det første nu udsat for, at hans præstation uden hans samtykke sendes ud til en videre kreds end den, han umiddelbart optræder for. En restauratør, som har engageret et orkester til at spille i sin restaurant, kan f. eks. ved hjælp af højttaler eller pr. tråd lade musikken overføre til et andet offentligt lokale, og man kan også

tænke sig, at en præstation uden den udøvende kunstners vidende eller i modstrid med hans ønsker udsendes i radio eller fjernsyn. For det andet kan kunstneren risikere, at hans optræden optages på film, plade eller lydbånd, uden at der er aftalt noget herom.

Men også i de tilfælde, hvor optagelsen finder sted med kunstnerens samtykke, kan der finde udnyttelse sted, som han ingen indflydelse har på. Dette sker f. eks., når kommercielle gramfonplader benyttes af radioen.

På denne baggrund har de udøvende kunstnere hævdet, at de nu er i en stilling, som må sidestilles med ophavsmændenes. De har mistet muligheden for at føre kontrol med og få økonomisk udbytte af udnyttelsen af deres præstationer. Og disse præstationer, siger de, er lige så vel som ophavsmændenes værker udtryk for den kunstneriske personlighed, der står bag dem, og derfor lige så værdige til beskyttelse som åndsværkerne. Derfor kræver de en beskyttelse efter tilsvarende principper som dem, der gælder inden for ophavsretten. Man har i øvrigt også henvist til det forhold, at den tiltagende mekanisering — særlig af musiklivet — har skabt arbejdsløshed og svigtende tilgang til de udøvende kunstneres rækker, og at det også af den grund er påkrævet, at lovgivningsmagten griber ind.

En beskyttelse af den udøvende kunst er gennemført i enkelte lande som f. eks. Italien og England, men i det store flertal af de stater, der er tilsluttet de internationale ophavsretskonventioner, kendes den ikke. Man har imidlertid allerede i adskillige år arbejdet på at få tilvejebragt en særlig international konvention om spørgsmålet samt om 2 andre problemer, der traditionsmæssigt behandles sammen med de udøvende kunstneres forhold, nemlig spørgsmålene om retsbeskyttelse for gramfonindustrien og for radio- og fjernsynsudsendelser. Bestræbelserne, der foregår i et samarbejde mellem Bernerunionens bureau, UNESCO og Det internationale Arbejdsbureau, er stødt på mange vanskeligheder, men meget tyder dog på, at en international aftale om disse beskyttelseskrav vil være en realitet inden for et kortere åremål.

Efter lovforslaget imødekommes de udøvende kunstneres ønsker i en vis udstræk-